

Notitie: De Bedrijfsdialoog in de veehouderij

1. Inleiding

In de Verordening ruimte 2014 is opgenomen dat bij ruimtelijke ontwikkelingen en uitbreiding van bebouwing van veehouderijen een dialoog uitgevoerd dient te worden. De Verordening ruimte is nu anderhalf jaar in werking. Dit is een voldoende lange tijd om de eerste ervaringen met de bedrijfsdialoog in beeld te brengen. Hiervoor is een enquête uitgezet. De periode waarover de enquête is gehouden betreft maart 2014 tot oktober 2015.

Alvorens in te gaan op de resultaten van de uitgevoerde enquête eerst een korte blik op de instelling van de dialoog en het daarbij aangegeven doel.

Het gaat hierbij nadrukkelijk om de bedrijfsdialoog uit de Verordening ruimte, niet om de gebiedsdialoog in het kader van de aanpak van overlast (urgentieaanpak).

Bedrijfsdialoog in de Verordening ruimte

Rond ontwikkelingen van veehouderijen is in de artikelen 6.3 en 7.3 en artikel 34 (rechtstreekse werking) van de Verordening ruimte 2014 de verplichting tot het voeren van een dialoog opgenomen. In artikel 7.12 en artikel 33 (rechtstreekse werking) is de verplichting tot dialoog opgenomen rondom mestverwerking. In bijlage 1 van deze notitie zijn de artikelen en de toelichting uit de Verordening ruimte die betrekking hebben op de bedrijfsdialoog opgenomen.

In de artikelen is de volgende formulering opgenomen "... een zorgvuldige dialoog is gevoerd, gericht op het betrekken van de belangen van de omgeving in de planontwikkeling" (zie bijlage 1, de geel gearceerde artikelen).

Een dialoog dient onder andere uitgevoerd te worden bij ruimtelijke ontwikkelingen (plan past niet binnen het huidige bouwblok) en bij een nieuwe Wabo-vergunning (bouwen) bij een toename van het bebouwingsoppervlak.

De bedrijfsdialoog moet onderscheiden worden van een gebiedsdialoog.

- Bedrijfsdialoog

De bedrijfsdialoog is er specifiek op gericht om in een vroegtijdig stadium (nog voordat het concrete plan vastligt) de plannen/ideeën te delen met de omgeving zodat wensen, belangen en bezwaren van omwonenden bij de uitwerking van de plannen betrokken kunnen worden.

Het is niet zo dat alle partijen het altijd eens met elkaar moeten zijn. Het gaat erom dat inzicht bestaat in de wensen van alle partijen.

- Gebiedsdialoog

Een gebiedsdialoog vindt meestal plaats in gebieden waar overlast wordt ervaren (urgentieaanpak). Het doel is te komen tot oplossingen. Om dit te kunnen bereiken is een bereidwilligheid van alle partijen noodzakelijk. Dit is essentieel anders dan bij de bedrijfsdialoog.

Invulling van de bedrijfsdialoog

De dialoog is bewust vormvrij gehouden om te voorkomen dat het een instituut op zich werd. Het hoofddoel is dat mensen met elkaar in gesprek komen. Een zorgvuldige dialoog is gevoerd als partijen aandacht en begrip voor elkaar hebben. De betrokkenen gaan, met wederzijds respect, een gesprek aan om elkaar te informeren. Het aangeven van allerlei voorwaarden brengt het risico met zich mee dat de bedrijfsdialoog een juridisch instrument wordt.

De dialoog kent wel enkele belangrijke aandachtspunten:

1. De veehouder neemt het initiatief tot deze dialoog. Eventueel met ondersteuning van een adviseur;
2. De dialoog met de omgeving vindt vroeg in het proces van ontwikkeling plaats;
3. De veehouder maakt duidelijk wat zijn plannen zijn;
4. Wat zijn de wensen en behoeften van de omgeving? De veehouder mag ook verwachten dat anderen naar zijn wensen luisteren;
5. De veehouder bekijkt in hoeverre het mogelijk is wensen vanuit zijn omgeving in de plannen te verwerken.

Deze aandachtspunten komen deels uit de toelichting van de Vr2014 en deels uit ervaringen vanuit het urgentieteam.

Gesprekken met de omgeving worden door de veehouder vastgelegd in een verslag. In de contacten met de gemeente over de plannen voor uitbreiding maakt de veehouder via het verslag duidelijk hoe hij de dialoog heeft ingericht en of hij de resultaten in zijn plan heeft kunnen verwerken.

De vorm van de dialoog is vrij. De gemeente kan zelf spelregels opstellen en hanteren. De gemeente [Boekel](#) en Oirschot (zie bijlage 2) zijn daarvan een voorbeeld. Ook de [ZLTO](#) heeft voor ondernemers een brochure met werkwijze ontwikkeld¹.

Doelgroepen enquête

De enquête is uitgezet naar diverse partijen die betrokken zijn bij de bedrijfsdialogen. Deze partijen zijn:

- Gemeenten;
- leden van het urgentieteam, waaronder vertegenwoordigers van BMF en ZLTO;
- een aantal burgergroeperingen, via het Burgerplatform Minder Beesten.

Daarnaast zijn de provinciale ervaringen met de dialoog die bij een bestemmingsplanwijziging wordt uitgevoerd meegenomen.

Kanttekening.

Andere betrokken partijen bij een bedrijfsdialoog zijn de agrarische ondernemer en zijn directe omgeving. Voor het in beeld brengen van de eerste ervaringen is ervoor gekozen om deze individuele partijen nog niet te benaderen. De dialoog is een gesprek op basis van vertrouwen tussen de ondernemer en zijn directe omgeving. Met de dialoog willen we bereiken dat partijen met wederzijds respect een gesprek met elkaar aangaan en elkaar informeren. Door betrokkenen van deze gesprekken (actief) te benaderen voor de enquête kan dit vertrouwen beschadigen en bereiken we het tegengestelde van wat we willen bereiken.

Na deze eerste peiling zal in de loop van 2017 een breder onderzoek worden uitgevoerd naar de uitvoering en de resultaten van de dialoog. De uitvoering is in samenspraak met Kennis en Onderzoek.

¹ Het voorbeeld van de spelregels van Boekel en de brochure van de ZLTO zijn meegezonden met de enquête. Eerder zijn deze voorbeelden al verspreid in het kader van de implementatie van de Verordening ruimte en de BZV en de werkzaamheden van het speerpunt Transitie Zorgvuldige Veehouderij van het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht (BPO).

2. Hoofdpijnen resultaten enquête bedrijfsdialoog

Respons

Van 60 % van de gemeenten² is een reactie ontvangen. Daarnaast is van een viertal burgergroeperingen een reactie of ingevulde enquête ontvangen. Ook is vanuit het urgentieteam en de ZLTO een reactie ontvangen.

Vragen rond de bedrijfsdialoog

De enquête bestond uit een serie vragen. Deze gingen over o.a.:

- Het aantal gevoerde dialogen;
- De zorgvuldigheid;
- De uitkomst, o.a. mate van aanpassing aanvraag en vervolg dialoog;
- De verplichting en de meerwaarde van de dialoog in de praktijk;
- De rol van derden (adviseur, gemeente) bij de dialoog;
- Verwachtingen rond dialoog?

Resultaten enquête

Aantal gevoerde dialogen.

Er zijn 173 dialogen uitgevoerd, waarvan 128 voorafgaand aan de indiening en 45 alsnog na indiening van de aanvraag om vergunning. Hoewel de aanwezigheid van een gemeentevertegenwoordiger bij de bedrijfsdialoog niet verplicht is, was dit in 38 gevallen wel het geval.

De provinciale ervaring betreft ongeveer zestig bestemmingsplanwijzigingen met verplichting tot een dialoog. Deze aantallen zijn niet meegenomen in de bovenstaande aantallen, omdat er zeer waarschijnlijk een overlap met die van de gemeenten in zit.

De Zorgvuldigheid

Over het algemeen is de beoordeling vanuit gemeenten dat de dialogen zorgvuldig zijn uitgevoerd. Een enkele gemeente vraagt zich af wat zorgvuldig is en heeft behoefte aan criteria. De gemeenten Boekel en Oirschot hebben aanvullend beleid ontwikkeld rond de dialoog. Gemeenten vinden het soms lastig dat de dialoog vormvrij is en lijken behoefte te hebben aan een afvinklijst.

Uit de enquête blijkt dat sprake is van een gewenningsproces, de eerste dialogen verliepen soms moeizaam, maar het gaat steeds beter.

Uitkomst, o.a. mate van aanpassing aanvraag en vervolg dialoog:

Een groot deel van de gemeenten geeft aan tevreden te zijn over de uitkomsten en het vervolg op de dialoog. Het is goed dat mensen met elkaar in gesprek komen. Maar men vindt dat het accent soms nog teveel op informeren ligt. Een enkele gemeente geeft aan dat open communicatie tussen de partijen moeilijk blijft, zeker als er vanuit het verleden nog iets speelt.

In een deel van de gevallen heeft de dialoog tot een beperkte aanpassing van de aanvraag geleid (landschappelijke inpassing, het verplaatsen van een emissiepunt en dergelijke).

Het is wel een utopie dat de dialoog alles oplost. Ook wordt geconstateerd dat mensen wel positief uit elkaar gaan, maar de tegenstellingen soms te groot zijn om tot oplossingen te komen. Vanuit de gemeenten is er wel twijfel of de directe omgeving tijdens de dialoog écht alles naar voren brengt. De verhoudingen (men moet samen leven in de buurt) spelen daarbij een rol. Naar aanleiding van de dialoog hebben omwonenden (waaronder burgergroeperingen) veelal behoefte aan meer onafhankelijke informatie.

² Gegevens deels afkomstig van Omgevingsdiensten.

De verplichting en de meerwaarde van de dialoog in de praktijk;

De gemeenten stellen de verplichting van de dialoog amper ter discussie gesteld. De dialoog zou eigenlijk een gewoonte moeten zijn, geen verplichting. Wel vraagt men zich af of het voeren van een dialoog altijd een meerwaarde heeft. Voor kleinere aanpassingen wordt de dialoog niet echt als nuttig gezien. Burgers zien eerder de meerwaarde dan de veehouder. Veehouders vinden het vaak overdreven, hoewel er ook veel positieve geluiden zijn.

De meerwaarde van de dialoog zit vooral in de bewustwording van de ondernemer van zijn/haar omgeving. Het verkrijgen van draagvlak en geven van openheid zijn genoemd. De dialoog zorgt voor meer begrip en vertrouwen tussen de beide partijen. In een aantal gevallen kwamen er minder bezwaren dan gedacht, maar ook vinden bezwaarmakers elkaar via de dialoog.

Van groot belang is dat omwonenden serieus worden genomen, het moet geen monoloog van de ondernemer zijn. Daarnaast is het geven van informatie een belangrijke meerwaarde.

De zwaarte en diepgang van de dialoog zou ook afhankelijk moeten zijn van de omgeving. Bij burgerwoningen heeft de dialoog een toegevoegde waarde, maar als omwonenden alleen veehouders zijn, dan wordt de meerwaarde vanuit ondernemerskant niet gezien. Datzelfde geldt ook voor kleine uitbreidingen, zoals een verbouwing van de melkstal of een werktuigenberging.

Rol van derden (adviseur, gemeente) bij de dialoog;

De persoon van de adviseur van de ondernemer is van belang. De bewustwording van deze adviseur van de omgeving is van belang. De adviseur moet niet alleen kijken naar wat wettelijk mogelijk is, maar ook wat past in de omgeving.

Gemeenten hebben bij de uitvoering van de dialoog geen formele rol, maar kunnen op uitnodiging van de ondernemer bij de dialoog aanwezig zijn. In een kwart van de gevallen heeft dat plaatsgevonden. Een groot deel van de gemeenten die aanwezig waren bij de dialoog, geeft aan wel tevreden te zijn, ook over de rol van de adviseur.

Verwachtingen rond dialoog.

De verwachtingen bij de start waren over het algemeen niet hoog, voor veel mensen is het resultaat van de dialoog meegevallen. Men beschouwt het nog als een groeiproces. Tijdige uitwisseling van informatie was van belang, ook het krijgen van begrip voor elkaar. Voor burgers is het vaak teleurstellend dat hun inbreng niet altijd leidt tot aanpassing van de aanvraag. De dialoog voldoet voor burgers nog niet aan hun verwachtingen.

Provinciale ervaringen met de dialoog.

In het kader van een bestemmingsplanwijziging dient ook een dialoog te worden gevoerd. De beoordeling of een dialoog op een (voldoende) zorgvuldige wijze is gevoerd ligt bij de gemeente. De provincie kijkt bij de bestemmingsplanwijziging voornamelijk òf een dialoog is uitgevoerd en of een verslag van de dialoog bij de stukken is gevoegd. Regelmatig blijkt dat het verslag van de dialoog niet is toegevoegd of in een enkel geval dat de dialoog niet is uitgevoerd. De diepgang van de dialoog is verschillend.

Als een verslag van de dialoog niet bij de ruimtelijke onderbouwing van een bestemmingsplan is gevoegd is het afhankelijk van de procedurestap of een opmerking gemaakt (vooroverleg), een zienswijze ingediend (ontwerpplan) of mocht het nodig zijn een beroep ingesteld (definitief plan) tegen het niet voldoen aan de Verordening ruimte. Deze stappen zijn nog niet nodig geweest, de dialoog is steeds tussentijds aangevuld.

Overige punten:

Burgergroeperingen

De reacties van de burgergroeperingen lijken vooral te gaan over dialogen in het kader van de aanpak van overlast. De groeperingen willen een oplossing voor de ondervonden overlast en concrete voorstellen om de overlastsituaties op te lossen. Dit is lang niet altijd onmiddellijk voor handen. De milieugroeperingen voelen zich dan vaak niet serieus genomen. De standpunten tussen beide partijen staan ver uit elkaar.

Als suggestie werd vanuit burgergroeperingen voorgesteld om de dialoog te splitsen. Eerst vindt er een informatiebijeenkomst plaats, waarbij de ondernemer omwonenden informeert over de plannen. Omwonenden krijgen vervolgens de tijd om plannen te bekijken en vragen te stellen. Tweede stap is het houden van de dialoog onder leiding van een onafhankelijk persoon. Tevens zouden dan ook meer vakinhoudelijke specialisten aanwezig moeten zijn, zodat een betere discussie kan plaatsvinden over wat wel en niet zou kunnen. Uit de ervaringen van het urgentieteam blijkt dat meer resultaat te boeken is door een juiste manier van communiceren. Ondernemers en overheden dienen in een begrijpelijke taal richting de omgeving te communiceren. Het doel van de dialoog is nader tot elkaar komen. Het verder inhoudelijk maken van de dialoog maakt het proces formeler en dit zorgt ervoor dat het doel, nader tot elkaar komen, niet wordt gerealiseerd.

Mocht er vanuit de omgeving behoefte zijn aan een tweede dialoog, om de informatie te laten bezinken en de consequenties op het gemak te kunnen overdenken, kan hier om verzoeken.

3. Conclusies en aanbevelingen

Uit de eerste ervaringen kan een aantal conclusies worden getrokken. De aanbeveling is cursief weergegeven.

1. Het is nog wennen aan een dialoog. De beleving/invulling vanuit de agrariër is van groot belang voor de omgeving en burgergroeperingen. Wordt het gezien als een "moeten" (afvinklijstje) of wordt de meerwaarde gezien en is er een open houding en betrokkenheid naar de omgeving toe. Alle betrokkenen zien de dialoog wel als zorgvuldig uitgevoerd.

Het beeld uit de enquête is dat de bedrijfsdialoog tijd moet krijgen om steeds meer ingebed te raken in het hele proces van bedrijfsontwikkeling, daarom is een wijziging van de regeling vooralsnog niet zinvol. Contact tussen ondernemer en omgeving bij ontwikkelingen moet vanzelfsprekend zijn en niet afgedwongen door regelgeving.

2. Een aantal gemeenten heeft behoefte aan een beleidskader. Enkele gemeenten hebben dit ontwikkeld. Hierdoor ontstaat wel het gevaar dat de dialoog een afvinklijst wordt.

De dialoog is vormvrij. Dit geeft de ruimte aan gemeenten om hun eigen afweging te maken.

3. Vanuit meerdere partijen is de behoefte om de diepgang van de dialoog aan te passen aan de soort ontwikkeling. Ook de soort omwonenden in de directe omgeving van de locatie (agrariërs dan wel burgers) mag een rol in de diepte van de dialogen spelen.

De dialoog is vormvrij. Dit geeft de ruimte aan gemeenten, maar ook aan ondernemers en omwonenden om een eigen invulling toe te passen.

4. Beperkte aanpassingen van plannen naar aanleiding van een dialoog. Als aanpassingen gebeuren, zijn dit veelal landschappelijke inpassingen.
5. De reacties over de dialoog vanuit de burgergroeperingen zijn overwegend negatief, mogelijke oorzaak is dat men vaak betrokken is bij de aanpak van knelpunten en tegenstellingen en daardoor extra bewust is van het mogelijk ontstaan van nieuwe knelpunten. De tegenstellingen zijn echter vaak te groot om tot een oplossing te komen. Hierdoor blijft een gevoel van onvrede hangen.

Hiervoor is de inzet van de aanpak van overlast noodzakelijk, dit gaat verder dan de bedrijfsdialoog bij een uitbreiding.

4. Vervolg

Er wordt een aantal acties uitgevoerd om de uitvoering in de praktijk te ondersteunen en te versterken:

- De deelnemers ontvangen de resultaten van de enquête, waarbij de spelregels van Boekel en Oirschot en de brochure van de ZLTO onder de aandacht worden gebracht;
- We geven extra aandacht aan de dialoog in de komende BPO bijeenkomsten³;
- We breiden de informatie op de provinciale site rond de dialoog uit;
- In de consultatieversie van de actualisatie van de UBA is aangegeven dat het nodig is het omgevingsbewustzijn bij overheden, ondernemers en omwonenden te versterken. Binnen de aangegeven projecten onder "Overlast aanpakken" en "Heldere kaders" wordt de uitvoering van de dialoog betrokken.

³ In 2016 worden net als in voorgaande jaren een aantal (regionaal en provinciebreed) bijeenkomsten georganiseerd voor medewerkers van gemeenten, omgevingsdiensten en provincies waarin praktijkervaringen worden uitgewisseld rond de uitvoering van de VTH-taken in het kader van het BPO-speerpunt Transitie Zorgvuldige Veehouderij.

Bijlage 1 Artikelen en toelichting uit de Verordening ruimte m.b.t. de dialoog

Veehouderij

Artikelen 6.3/7.3

1. Een bestemmingsplan gelegen in gemengd landelijk gebied kan voorzien in een uitbreiding van, een vestiging van of een omschakeling naar een veehouderij, mits:
 - a. is geborgd dat ter plaatse alleen een zorgvuldige veehouderij is toegestaan;
 - b. het bouwperceel ten hoogste 1,5 hectare bedraagt;
 - c. de ontwikkeling vanuit een goede leefomgeving en gelet op de aspecten als benoemd in artikel [3.1](#), derde lid, inpasbaar is in de omgeving;
 - d. is aangetoond dat de kans op cumulatieve geurhinder (achtergrondbelasting) op geurgevoelige objecten, in de bebouwde kom niet hoger is dan 12 % en in het buitengebied niet hoger is dan 20 %, tenzij er - indien blijkt dat de achtergrondbelasting hoger is dan voornoemde percentages- maatregelen worden getroffen door de veehouderij die tot een daling leiden van de achtergrondbelasting, welke ten minste de eigen bijdrage aan de overschrijding van de achtergrondbelasting compenseert;
 - e. is aangetoond dat de achtergrondconcentratie, vermeerderd met de bijdrage van het initiatief, een jaargemiddelde fijnstofconcentratie (PM10) op gevoelige objecten veroorzaakt van maximaal 31,2 µg/m³;
 - f. de landschappelijke inpassing tenminste 10% van de omvang van het bouwperceel omvat;
 - g. de toelichting een verantwoording bevat dat een zorgvuldige dialoog is gevoerd, gericht op het betrekken van de belangen van de omgeving in de planontwikkeling.
2. Een bestemmingplan gelegen in gemengd landelijk gebied bepaalt voor een bestaande veehouderij dat:
 - a. een toename van de oppervlakte van de bestaande gebouwen alleen is toegestaan indien:
 - I. maatregelen worden getroffen en in stand gehouden die invulling geven aan een zorgvuldige veehouderij;
 - II. de ontwikkeling vanuit een goede leefomgeving en gelet op de aspecten als benoemd in artikel [3.1](#), derde lid, onder b en c, inpasbaar is in de omgeving;
 - III. is aangetoond dat de kans op cumulatieve geurhinder (achtergrondbelasting) op geurgevoelige objecten, in de bebouwde kom niet hoger is dan 12 % en in het buitengebied niet hoger is dan 20 %, tenzij er -indien blijkt dat de achtergrondbelasting hoger is dan voornoemde percentages- maatregelen worden getroffen door de veehouderij die tot een daling leiden van de achtergrondbelasting, welke ten minste de eigen bijdrage aan de overschrijding van de achtergrondbelasting compenseert;
 - IV. is aangetoond dat de achtergrondconcentratie, vermeerderd met de bijdrage van het initiatief, een jaargemiddelde fijnstofconcentratie (PM10) op gevoelige objecten veroorzaakt van maximaal 31,2 µg/m³;
 - V. een zorgvuldige dialoog is gevoerd, gericht op het betrekken van de belangen van de omgeving in de planontwikkeling.
 - b. binnen gebouwen ten hoogste één bouwlaag gebruikt mag worden voor het houden van dieren, met uitzondering van volière- en scharrelstallen voor legkippen waar ten hoogste twee bouwlagen gebruikt mogen worden;
 - c. bij een gebruikswijziging van bestaande gebouwen, gericht op het in gebruik nemen van deze gebouwen voor de uitoefening van de veehouderij, wordt voldaan aan de bepalingen zoals opgenomen onder a.
3. Gedeputeerde Staten stellen nadere regels over de inzet van maatregelen die bijdragen aan de ontwikkeling naar zorgvuldige veehouderij als bedoeld in het tweede lid, sub a, onder I;
4. Een bestemmingsplan als bedoeld in het eerste lid kan binnen het bouwperceel voorzien in een niet-agrarische functie overeenkomstig artikel [7.10](#) tot en met artikel [7.15](#).

Artikel 34 Veehouderijen (rechtstreekse werking) [vanwege relevantie dialoog alleen lid 1 opgenomen]

1. Tot het tijdstip dat een bestemmingsplan in overeenstemming is met het bepaalde in artikel 6.3, tweede lid, en artikel 7.3, tweede lid, gelden de volgende voorwaardelijke bepalingen:
 - a. een toename van de oppervlakte van de bestaande gebouwen bestaande bebouwing voor de uitoefening van een veehouderij is alleen toegestaan indien:
 - I. maatregelen worden getroffen en in stand gehouden die invulling geven aan een zorgvuldige veehouderij;
 - II. de maatregelen als bedoeld onder I., in ieder geval voldoen aan de nader door Gedeputeerde Staten gestelde regels als bedoeld in artikel 6.3, derde lid, en artikel 7.3, derde lid;
 - III. de ontwikkeling vanuit een goede leefomgeving en gelet op de aspecten als benoemd in artikel 3.1, derde lid, inpasbaar is in de omgeving;
 - IV. is aangetoond dat de kans op cumulatieve geurhinder (achtergrondbelasting) op geurgevoelige objecten, in de bebouwde kom niet hoger is dan 12 % en in het buitengebied niet hoger is dan 20 %, tenzij er -indien blijkt dat de achtergrondbelasting hoger is dan voornoemde percentages- maatregelen worden getroffen door de veehouderij die tot een daling leiden van de achtergrondbelasting, welke ten minste de eigen bijdrage aan de overschrijding van de achtergrondbelasting compenseert;
 - V. is aangetoond dat de achtergrondconcentratie, vermeerderd met de bijdrage van het initiatief, een jaargemiddelde fijnstofconcentratie (PM10) op gevoelige objecten veroorzaakt van maximaal 31,2 µg/m³;
 - VI. een zorgvuldige dialoog is gevoerd, gericht op het betrekken van de belangen van de omgeving bij het initiatief.

- b. een toename van de oppervlakte van bestaande gebouwen bestaande bebouwing binnen het bouwperceel is toegestaan indien het vigerende bestemmingsplan borgt dat de gebouwen alleen gebruikt mogen worden voor een ter plaatse toegelaten nevenfunctie, niet zijnde veehouderij, bebouwing niet gebruikt wordt voor de uitoefening van de gevestigde veehouderij, of het voorzieningen betreft -geen gebouwen zijnde- voor de opslag van ruwvoer.

Toelichting bij de artikelen 6.3, 7.3:

"Nieuw in dit artikel is de bepaling dat de toelichting op een bestemmingsplan een verantwoording bevat dat er een zorgvuldige dialoog is. Ondernemers en hun omgeving hebben beide een belang voor het onderhouden van een goede relatie. Deze dialoog is er specifiek op gericht om in een vroegtijdig stadium (nog voordat het concrete plan vastligt) kennis te nemen van eventuele bezwaren, wensen en belangen van omwonenden zodat die bij de uitwerking kunnen worden betrokken. Dit kan bijvoorbeeld door samen met de omgeving te bespreken hoe vanuit ieders perspectief een goede invulling geven wordt aan de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij. De omgeving is daarbij geen vastomlijnd begrip. Dit is sterk afhankelijk van de gewenste ontwikkeling en de effecten die daarmee gepaard gaan op de omgeving. De gemeente kan dit het beste beoordelen. Het is overigens niet zo dat partijen het altijd met elkaar eens moeten worden; het gaat er om dat inzicht bestaat in de wensen van de omgeving in relatie tot de mogelijkheden die de ondernemer heeft. De gemeente beslist of de dialoog op een (voldoende) zorgvuldige wijze is gevoerd."

Mestbewerking

7.12 Afwijkende regels voor mestbewerking

1. Een bestemmingsplan gelegen in gemengd landelijk gebied bepaalt dat de vestiging van, de uitbreiding van en toename van de bestaande bebouwingsoppervlakte van mestbewerking zijn uitgesloten.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op mestbewerking ten behoeve van een op dezelfde locatie gevestigde veehouderij, mits dit vanuit het oogpunt van een goede leefomgeving en gelet op artikel 3.1, derde lid, inpasbaar is in de omgeving.
3. In afwijking van het eerste lid en artikel 7.10, eerste lid, onder a en d, is de vestiging van, uitbreiding van of toename van de bestaande bebouwingsoppervlakte van mestbewerking mogelijk, mits:
 - a. de locatie niet binnen een bebouwingsconcentratie ligt;
 - b. de noodzaak aanwezig is vanwege de wettelijke plicht tot mestverwerking van het mestoverschot in Noord-Brabant;
 - c. de mestbewerking vanuit het oogpunt van een goede leefomgeving en gelet op artikel 3.1, derde lid, inpasbaar is in de omgeving ;
 - d. de omvang van het bouwperceel ten hoogste 1,5 hectare bedraagt;
 - e. er sprake is van een goede ontsluiting in verband met de te verwachten transportbewegingen;
 - f. de opslag en verwerking van tussenproducten niet in de openlucht plaatsvindt;
 - g. de aanvoer van dikke fractie is uitgesloten, tenzij de aanvoer is bedoeld voor vergistings- en/of hygiënisatie doeleinden;
 - h. de landschappelijke inpassing ten minste 15 % van de omvang van het bouwperceel bedraagt;
 - i. een bedrijfsplan is opgesteld dat inzicht geeft in het aanbod en de afkomst van de mest en coproducten;
 - j. de toelichting van het bestemmingsplan een verantwoording bevat dat een zorgvuldige dialoog is gevoerd, gericht op het betrekken van belangen van omwonenden bij de planontwikkeling.

In afwijking van het derde lid, onder d, is een redelijke uitbreiding mogelijk van bestaande mestbewerking, onder overeenkomstige toepassing van artikel 7.10, derde lid (redelijke uitbreiding).

Artikel 33 Mestbewerking (rechtstreekse werking)

1. Tot het tijdstip waarop het bestemmingsplan dat in overeenstemming is met artikel 4.7 en artikel 7.12 (mestbewerking) in werking is getreden, geldt voor mestbewerking dat geen toename van de bebouwingsoppervlakte is toegestaan van de bebouwing die:
 - a. op 1 maart 2014 legaal aanwezig of in uitvoering was; of
 - b. mag worden gebouwd krachtens een verleende vergunning; of
 - c. is gebaseerd op een vóór 1 maart 2014 ingediende volledige en ontvankelijke aanvraag voor omgevingsvergunning, als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid onder a, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, die in overeenstemming is met het geldende bestemmingsplan.
2. In afwijking van het eerste lid kan het bevoegd gezag overeenkomstig artikel 2.1, eerste lid, sub c, Wet algemene bepalingen omgevingsrecht een omgevingsvergunning verlenen, onder overeenkomstige toepassing van artikel 4.7 of artikel 7.12 (mestbewerking).

Toelichting bij de artikel 7.12

[De passage die betrekking heeft op de dialoog is opgenomen, de overige tekst is niet opgenomen]
Voor een toelichting op de zorgvuldige dialoog wordt verwezen naar artikel 7.3. Mestopslag (en het roeren of verwijderen van vreemde objecten) valt niet onder de werking van dit artikel.

Bijlage 2 Beleidsnotitie “Werkwijze voor het voeren van een zorgvuldige dialoog” van de gemeente Oirschot

BELEIDSNOTITIE

“WERKWIJZE VOOR HET VOEREN VAN EEN ZORGVULDIGE OMGEVINGSDIALOOG”

Inleiding

In onze “Oirschotse visie intensieve veehouderij” willen wij graag duidelijkheid geven aan allen betrokkenen in het buitengebied. Ondernemers worden gestimuleerd en zonodig verplicht om duurzaam te ondernemen. Met oog voor de omgeving, met maatschappelijke waardering voor de sector en gericht op economisch perspectief.

Wij hebben voor een aantal aspecten sturingsmogelijkheden, zoals het aanpassen van lokaal beleid, regelgeving en handhaving zoals bestemmingsplan, vergunningverlening, geurbeleid en landschappelijke inpassing.

In samenwerking met hogere overheden moet worden gezocht naar oplossingen in niet-lokaal beleid en wetgeving en interactie met alle betrokken partijen dient te worden bevorderd.

Door de Provincie Noord Brabant is op 18 maart 2014 de Verordening Ruimte 2014 vastgesteld. In deze Verordening zijn voorwaardelijke bepalingen opgenomen voor uitbreiding van een veehouderij. Zolang deze bepalingen nog niet in het bestemmingsplan Buitengebied zijn opgenomen zijn de in de verordening rechtstreeks werkende regels van toepassing. Deze bepalen, dat een toename van bestaande bebouwing voor de uitoefening van een veehouderij alleen onder voorwaarden is toegestaan. Eén van die voorwaarden is, dat een zorgvuldige dialoog is gevoerd, gericht op het betrekken van de belangen van de omgeving bij het initiatief.

De ondernemer dient derhalve het verslag van de dialoog, inclusief de opmerkingen van de buurt, toe te voegen aan zijn aanvraag voor een omgevingsvergunning.

Indien de aanvraag hierin niet voorziet en tevens is gebleken dat er geen dialoog heeft plaatsgevonden voorafgaand aan het indienen van een aanvraag, wordt de aanvraag geweigerd.

Het is van belang dat een veehouderij in de omgeving ingepast wordt en daarmee maatschappelijk aanvaardbaar wordt. In deze notitie wordt invulling gegeven aan het begrip omgevingsdialoog en een werkwijze die is gericht op houding en gedrag in de relatie tussen ondernemer, buurt en overheid.

Huidige werkwijze en zijn beperkingen

De ondernemer dient zijn aanvraag voor een omgevingsvergunning in bij de gemeente. Deze voorziet meestal niet in een verslag van een gevoerde omgevingsdialoog met opmerkingen van de buurt.

In veel gevallen wordt die weliswaar gevoerd, doch echter pas nadat er al een complete aanvraag bij de gemeente is ingediend. Daardoor kunnen opmerkingen van de omgeving in beginsel niet meer leiden tot een eventuele aanpassing van ingediende plannen.

Een dialoog met de omgeving is echter vaak een eerste vereiste voor een goede maatschappelijke verankering.

De ondernemer en zijn omgeving hebben een direct belang bij het onderhouden van een goede relatie. Daarom is het aan te bevelen om niet enkel het gesprek aan te gaan als er een eenzijdig belang is (bijvoorbeeld in het geval van een vergunningaanvraag), maar voortdurend te werken aan een goede verstandhouding.

Doel omgevingsdialoog

Een omgevingsdialoog is er op gericht in een vroegtijdig stadium met elkaar ontwikkelingsplannen en aandachtspunten te bespreken.

Er zijn enkele specifieke aanleidingen om een dialoog te starten:

1. In die gevallen waarbij er problemen zijn in de relatie tussen ondernemer en zijn omgeving.
2. Op het moment dat de ondernemer ontwikkelingsplannen heeft en een vergunningaanvraag daartoe wil indienen.
3. Indien er sprake is van een aanpak die het individuele bedrijf overstijgt (gebiedsprofilering).
4. Als er twijfel is bij één van de betrokken partijen of men nog wel op één lijn zit en er nog sprake is van voldoende vertrouwen of dat de betrokken partijen nog goed op de hoogte zijn van de ontwikkelingen.

Deze notitie beperkt zich tot de werkwijze gekoppeld aan een aanvraag om een omgevingsvergunning, zoals bedoeld in bovenstaand aandachtspunt 2.

De werkwijze is er opgericht om antwoord te krijgen op de volgende vragen:

1. Heeft de buurt kennis genomen van de plannen?
2. Heeft de ondernemer kennis genomen van wat er in de buurt leeft?
3. Hoe denkt de ondernemer rekening te houden met de wensen en zorgen van de buurt?
4. Houdt de buurt ook rekening met de plannen van de ondernemer?

Relatie met de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (BZV)

De dialoog is geen onderdeel van de BZV. De BZV kan worden gebruikt om de inhoudelijke thema's en de keuzes bij die thema's in de dialoog te bespreken. Deze notitie is gericht op de werkwijze op bedrijfsniveau.

Wenselijke werkwijze dialoog bij een vergunningaanvraag

Het voeren van een zorgvuldige omgevingsdialoog kan uit een viertal stappen bestaan. Bij stap 3 wordt pas overgegaan tot het indienen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning. Hierbij gaan wij er vanuit, dat er geen sprake kan zijn van een zorgvuldige dialoog, indien deze pas na indiening van een aanvraag wordt gevoerd.

Stap 1

- De ondernemer nodigt de buurt, relevante belangenorganisaties en leefbaarheidsnetwerken zoals een dorpsraad en eventueel de gemeente uit, om met hen in gesprek te gaan over zijn wensen, plannen en mogelijke zorgen.
- Hij nodigt minimaal de belanghebbenden uit die in een straal van 500 m van zijn bedrijf wonen, waarbij rand bouwvlak als meetpunt wordt genomen. Hij stelt zich de vraag of er aanleiding is om meer mensen uit te nodigen.
- Als de groep betrokkenen erg groot is, is het aan te bevelen om meerdere gesprekken te voeren in groepen van maximaal 10 personen.
- De BZV kan worden gebruikt om de inhoudelijke thema's en de keuzes bij die thema's te bespreken.
- Het is aan de ondernemer om in te schatten of er behoefte is aan een vervolg overleg. Dit kan bijvoorbeeld aan de orde zijn als nog open staande vragen moeten worden beantwoord of indien er sprake is van wezenlijke veranderingen in zijn plannen naar aanleiding van opmerkingen vanuit de omgeving.
- Het is voor de bereidheid van partijen om te investeren in een goede dialoog erg belangrijk om te weten dat de uitkomst er toe doet. Het is daarom van belang om duidelijk te maken dat de uitkomst van de dialoog een belangrijke rol speelt bij de besluitvorming.

Stap 2

- De ondernemer maakt een verslag van de bijeenkomst(en) en geeft hierin aan hoe hij eventuele opmerkingen van de buurt in zijn plannen verwerkt. Voor de opmerkingen waar hij niets mee doet geeft hij een motivatie waarom hij dat niet heeft gedaan.
- De ondernemer maakt een lijst van alle genodigden en geeft aan wie daadwerkelijk bij de bijeenkomst aanwezig is geweest.
- In deze fase kan een tweede gesprek zinvol zijn (zie stap 1).
- Het verslag en eventuele aanpassingen van zijn plannen legt hij aan de buurt voor. De schriftelijke opmerkingen van de buurt naar aanleiding van het verslag worden als bijlage bij het verslag gevoegd.

Stap 3

- De ondernemer dient zijn aanvraag voor een omgevingsvergunning in bij de gemeente en voegt het verslag van de dialoog inclusief de opmerkingen van de buurt toe. Indien de aanvraag hierin niet voorziet en tevens is gebleken dat er geen dialoog heeft plaatsgevonden **voorafgaand** aan het indienen van een aanvraag, wordt de aanvraag geweigerd.

Stap 4

- De gemeente beoordeelt de aanvraag om een omgevingsvergunning en het verslag.
- De gemeente zal haar medewerking aan de vergunning, naast de beleidsmatige toets laten afhangen van haar oordeel over de uitkomsten van de dialoog. Hierbij is bepalend,
 1. of de buurt kennis heeft genomen van de plannen;
 2. de ondernemer kennis heeft genomen van wat er in de buurt leeft;
 3. hoe de ondernemer denkt rekening te houden met de wensen en zorgen van de buurt;
 4. de buurt ook rekening houdt met de plannen van de ondernemer.
- Uiteindelijk zal het college een bindend besluit nemen over de vergunningaanvraag.
- De rechtsbescherming voor de betrokken partijen blijft onverkort overeind. Indien nodig zal de rechter zijn oordeel geven.
- De gemeente informeert diegenen die bij de omgevingsdialoog betrokken zijn geweest, wanneer na een vergunning-weigering, de ondernemer stappen zet om alsnog vergunning te verkrijgen.

Aandachtspunten:

- De toetsbaarheid van gezondheid blijft een zorg. Er zijn geen toetsbare normen. Het is wel van belang eventuele zorgen bespreekbaar te maken.
- De ondernemer moet geen speelbal worden door uitstel van besluitvorming. Er moet wel doorstroming in het proces zitten.
- Als de vergunning op orde is en zaken beleidsmatig kloppen geeft dat nog geen garantie in de praktijk. Er kan toch overlast ontstaan. Wat te doen in die situatie? Opnieuw een dialoog voeren is een optie.
- Burgers hebben een informatieachterstand. Hoe worden zij ondersteund? Door bijvoorbeeld extra informatieverstrekking indien er wijzigingen in de situatie plaatsvinden.
- Het is van belang dat betrokkenen open en transparant zijn als het gaat om het verstekken van informatie. Gemeenten moeten hun informatie zo mogelijk digitaal beschikbaar stellen.
- Voor het vertrouwen van betrokkenen in deze werkwijze is het van belang dat, parallel aan de inzet van de omgevingsdialoog bij vergunningtrajecten, ingezet wordt op de oplossing van bestaande knelpunten.